

HINDREK OLDER – 80

Põllumajandusdoktor **Hindrek Older** sündis 27.02.1938. Järvamaal Mäo lähedal Tarbja külas talupidaja kolmelapselises peres. Kooliteed alustas Mäo koolis, jätkas Paide Keskkoolis ja seejärel Eesti Põllumajanduse Akadeemias, mille lõpetas õpetatud agronoomina 1962. aastal.

Töötamist alustas 1962. aastal EPA taimekasvatuse kateedris ja Sootaga sovhoosis. Oma õpinguid jätkas 1965–1968 EPA aspirantuuris dotsent Arnold Sau juhendamisel. Peale aspirantuuri töötas vanemteadurina EPA rohumaaviljeluse kateedris.

1973. aastal kaitses EPA teadusnõukogus kandidaadi väitekirja teemal "Lämmastikväetiste norm, väetamise aeg ja efektiivsus kultuurkarjamaal."

Aastatel 1972–2000 töötas Eesti Maaviljeluse Instituudis, kus tegi järjekindlalt aktiivset uurimistööd. Korraldas Sakus 9 aasta jooksul suuremahulisi lappkatseid heintaimedega, mille tulemuste alusel koostas doktori väitekirja teemal "Heintaimede bioloogiliste iseärasuste ratsionaalne kasutamine intensiivse viljelemise tingimustes nende toiteväärtuse tõstmiseks."

Hindrek Olderile omistati professorikraad 1990. aastal.

EMVIs alustas ta tööd kultuurrohumaade osakonna vanemteadurina, seejärel osakonnajuhatajana ja taimekasvatuse uurimiskeskuse juhatajana. Instituudi direktorina töötas aastatel 1994–2000.

1989–1992 oli Juhtimise Kõrgema Kooli professor Tartus ja 1992 EPA külalisprofessor.

2000–2011 aastani oli E-Piim konsultant.

Alates 1996. a omakapitalil põhineva perefirma OlderGrupp OÜ, nüüdse nimega Olderseeds omanik, mis on tegutsev söödakultuuride seemnete ostmise, katsetamise, kasvatamise ja müügiiga.

Teadusliku uurimistöö põhivaldkonnaks on olnud rohumaateaduse arendamine optimaalse söödabaasi tagamiseks. Uurimistöö tulemustest:

- Söödabaasi kujundamine põhisöötade baasil võimaldab vähendada söödaratsioonis jõusööda osakaalu, suurendada piimakarja laktatsioonide arvu, suurendada väljalüpsi ning toota piima ökonoomsemalt.

- Eesti söötade tähtsustamine ja kohapeal toodetud proteiini- ja energiarikaste söötade kasvatamine.

- Kvaliteetse sööda tootmise agrotehniliste võtete kaasajastamine. Rohumaade rajamine seemnesegude koostamine, väetamine, hooldamine, saagikasutus.

- Kvaliteetse põhisööda tagamisega oleme Euroopas kõrgelt hinnatud piimatootmisriik.

- Eesti kliimasse sobivate kultuuride valik. Üleminek söodatootmises uute suurema saagivõime ja kõrgema toiteväärtusega maisi- ja lutsernisortide kasvatamisele. Maisi kasvatamise vajadusele pööras tähelepanu juba 1907. aastal üks esimesi eesti soost doktorikraadiga põllumehi Aleksander Eisenschmidt.

- Rohumaade regulaarne uuendamine koostöös usaldustaludega (alustatud juba 1993).

Usaldustalud: Pajumäe Viljandimaal, Takkasaare talu Järvamaal, Ivaski talu Võrumaal, Esko talu Sakus, Lepiku talu Kehtnas, Männiku talu Tartumaal.

Suuremad koostööpartnerid: Võhmata PM Lääne-Virumaal, Viraito Jõgevamaal, Metsataguse Agro Järvamaal, Estonia OÜ Järvamaal, Väätsa Agro Järvamaal, Tartu Agro Tartumaal, Sadala Agro Jõgevamaal ja paljud teised.

Kongressid, konverentsid, sümposionid.

Lappkatsete ja noorkarja karjatamise tulemused. Üleliiduline noorte teadlaste konverents Moskvas, 1971. Piimakarjaga korraldatud katsetulemused (esitas koos prof Ü. Olliga). Rahvusvaheline Rohumaade Kongress Moskvas, 1974. Heintaimede toiteväärtuse muutumisest vegetatsiooniperioodil. Rahvusvaheline Rohumaade Juubelikongress (50 aastat) Leipzigis, 1977.

Mäletsejaliste farmide arendamine Ida-Euroopas (plenaaristungi ainus ettekanne NL-st). Rahvusvaheline Rohumaade Kongress USA-s Kentucky osariigis Lexingtonis, 1981.

Kaasautorid P. Stypinski Poolast ja N. Gabortšik Slovakiast. Töö kandis ette L. Kadžiulis Leedust, ettekande koostaja H. Older.

Sellel istungil rahuldati Eesti Rohumaade Ühingu avaldus astumiseks Euroopa Rohumaade Föderatsiooni liikmeks (ERF).

Osalemine teaduslikel nõupidamistel ettekannetega.

Lahtis, Olszynis, Debrecenis, Thessalonikis, Arhusis, Wales Aberystwyth, Umeas, Braunschweigis.

Hindrek Older on esinenud teaduslik-praktiliste ettekannetega endises Nõukogude Liidus toimunud konverentsidel ja nõupidamistel. Ta on esinenud Arhangeliskis, Joškar Olas, Stavropolis, Kiievis, Moskvas, Leningradis Üleliidulises Söötade Uurimise instituudis.

Söödakultuuride kasvatusalased koostööprojektid.

1993–1998 Eesti-Hollandi ühisprojekti "Piimakarjafarmide arendamine" Eestipoolne vastutav täitja.

Projekti raames arendati välja meie oludele sobiva jogurti, kohupiima ja gouda juustu valmistamise tehnoloogia EMVI Juuliku labori minimeiereis. Projekti raames õpetati välja vabariigis jogurti-kohupiima-juustu tootjad. Minimeierei rakendus Saku valla Esko talus jogurti-juustu-kohupiima tootmiseks.

Valminud mitmed õppefilmid teemal "Rohust piimani".

Jogurti valmistajate koolitus EMVI Juuliku laboris.

Eesti Rohumaade Ühingu (asutatud 1930, suletud 1940) taasastutamise mõtte algataja ja taasasutaja, 1993.

Liikmelisus.

Briti Rohumaade Ühingu liige, alates 1994.

Põllumajandusliku Nõuandekomisjoni liige.

Eesti Rohumaade Ühingu president, 1993–1999.

Ida-Euroopa põhja regiooni (Eesti, Läti, Leedu, Poola, Valgevene) esindaja Euroopa Rohumaade Föderatsiooni täitevkomitees, a-st 1994.

Tartu linna ja Harjumaa RSN saadik ERF täitevkomitees.

Vene Põllumajandusteaduste Akadeemia korrespondentliige (1991) ja välisliige (1992).

Akadeemilise Põllumajandusseltsi asepresident, 1992–1998.

Olnud Konsulentide Ühingu liige, atesteeritud vanemkonsulent.

Olnud teaduslik-tehnilise ühingu liige.

H. Older on üle 10 käsiraamatu autor ja mitme brožüüri toimetaja. Artiklid ajakirjades, ajalehtedes, kogumikes ja Older Gruppi OÜ seemnekataloogides, on ilmunud ligemale 200 trükist.

H. Olderi juhendamisel on kaitstud kaks magistri-väitekirja ja kaks doktoriväitekirja.

Teadmiste levitamine nõustamise kaudu.

OlderGrupp/Olderseeds OÜ on täielikult omakapitalil töötav firma, kus nõustamine toimub süvateadmiste, pikaajaliste praktiliste kogemuste ja kaasaegsete viljelusvõtete põhjal.

Tähtsamaks on söödakultuuride valik kasvatamiseks Eesti agrokliimaatilistes tingimustes.

Korraldatakse nõuandepäevi tootjate põldudel, kus selgitatakse kultuuride sobivust, uuemaid viljelusvõtteid ja tasuvust. Õppepäevadele kaasatakse vastavad

tippspetsialistid, valdavalt USA-st ja Hollandist, kuid ka Austriast jt riikidest.

Põldkatsed korraldatakse Põllumajandusuuringute Keskuse Kuusiku katsebaasis, kusjuures katsete rahastamine toimub OlderGrupi OÜ poolt.

Viimastel aastatel nõustatakse ka Soome söödatootjaid. Seminarid on toimunud Seinajoel, Joensuu, Tampere. Soome rohumaaviljelejad külastavad Eesti söödatootjaid igal aastal. Meilt õpitakse liblikõieliste kultuuride kasvatamist ja piimalehmade toodangu suurendamist.

Hobid.

Saku meeskvarteti "Viis" laulja ja solist aastast 1975. Lisaks Eestile on esinenud Saksamaal, Belgias, Hollandis, Soomes ja Rootsis.

Peres kaks poega ja tütar, kes tegelevad põllumajandusega.

Õnnitlevad Eesti Rohumaade Ühing ja kolleegid endisest Eesti Maaviljeluse Instituudist

Luule Tartlan
Saku, 14.11.2018